

İç Mimarlık Eğitiminde Meslek Pratiği Sorunları

Problems of Occupational Practice in Interior Architectural Education

Elif Buket GÜNDÜZLÜ¹

Gönderilme Tarihi: 15.05.2019 - Kabul Tarihi: 29.05.2019

Özet

Meslek pratiği, kişilerin mesleklerine başladıkları ilk zamanlarda başarıya ulaşmaları için en önemli unsurlardan biridir. İç mimarlık eğitimi pratiğe ve teoriye dayalı ilerlemektedir. Pratiğe dayalı eğitim sisteminde eksiklikler bulunmaktadır ve bu eksiklikler deneyimsizlik olarak öğrencilere geri dönmektedir. Uluslararası kuruluşlarda ve Türkiye’de İçmek platformu ve Mimarlar Odası tarafından bu sorunun tespiti yapılmış ve sorunu çözüme erdirebilmek için fikirler ortaya atılmıştır. Eğitim sürecinin yetersizliği, stajların verimsizliği, mesleğe dair pratik üslubunun olmayışı vb. konulara değinilmiştir. Türkiye’de ve dünyada meslek eğitimine dair sorunların tespitine yönelik çalışmalar hala yapılmaktadır. Bu çalışmaların incelenmesi ve yeterliliğinin tartışılması da sorunların çözümüne bir adım daha yaklaştıracaktır. Bu bağlamda çalışmanın amacı İç Mimarlık Bölümü çerçevesinde meslek pratiği edinilmesine dair sorunların durum tespiti olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İç Mimarlık, Meslek Pratiği, Eğitim, Pratik, Katılım

Abstract

Professional practice, leadership professions are one of the most important elements for achieving first-class success. Interior architecture education advancing into practice and theory. There are deficiencies in practical training and lack of information about these deficiencies. Drink in the international organizations and the Chamber of Architects of Turkey and the platform was opened and made the determination on this issue and problem solving idea emerged to terminate. Inadequacy of education, internship inefficiency, lack of practical style of profession and so on. addressed the issues. It focuses on identifying problems in Turkey and around the world about the vocational training. The analysis of these studies and the discussion of their adequacy will bring one step closer to the solution of the problems. In this definition, the aim of the study is to determine the situation of the problems in the Department of Interior Architecture.

Keywords: Interior Architecture, Professional Practice, Education, Practice, Participation

¹¹ İstanbul Gedik Üniversitesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı | e.b.gunduzlu@gmail.com

1. Giriş

İç mimarlık bir mekânı fonksiyonel, ergonomik, estetik vb. kavramlar ışığında tasarlama sürecidir. Bu süreç planlama, tasarım ve teknik çözümler sonucu ortaya çıkmaktadır.

İç mimar bir mekânı en iyi şekilde kavrayabilme yeteneğine sahip olmalıdır. Mekânın bize ne anlatmak istediğini duyularımız ile algılarız. Sadece mekânı görmekle mekân tam olarak algılanmamaktadır. Mekânın içinde bulunup duyular eşliğiyle atmosferi içine çekmek mekânı en iyi şekilde algılamak gerekmektedir. Etkileşim ne kadar çok olursa o derece algıyı ve pratik kazanma yetisini artıracaktır.

Meslek pratiği mesleki uygulama konularının temel esasları hakkında öğrencinin bilgi sahibi olmasını sağlamayı amaçlayan bir kavramdır. Meslek pratiği ile İç Mimarlık mesleğinin kendine özgü özellikleri ve uygulamaları hakkında öğrencilerin derinlemesine bilgi sahibi olmaları hedeflenmektedir. Yasa ve Yönetmelikler, İdari ve Teknik Şartnameler, mesleğin uygulamasında gerekli dokümanlar, kariyer planlaması, iş olanakları, kişisel CV oluşturma, iş başvurusu örnekleri, mülakat becerileri, iş hayatına giriş, çağdaş yönetim vb. gibi birçok konuda öğrenciyi bilgilendirmektedir. Meslek pratiği, uygulama vb. yöntemler ile edinilmektedir

Teorik yazılı kaynaklardan edinilen bilgidir, pratik ise edinilen bilgilerin fiziksel olarak uygulamaya geçirilmesidir.

Mimarlık dünyasındaki teori ve pratik arasındaki ayrışma ve bu ayrışmanın sonucunda ortaya çıkan bütünleşme problemi, mimarlık mesleğinin ve de eğitiminin (teorisinin) her zaman önemli tartışmaları arasında olmuştur. Tartışmanın tarihsel niteliği bir kenara bırakılıp bugüne bakıldığında görüleceği gibi mimarlık, çok hızlı gelişen ve değişen, sosyal bilimlere dâhil pek çok bilim ve mühendislik alanındaki gelişmenin çok hızlı bir şekilde yansıdığı dinamik bir disiplindir. Bu dinamizmden ötürü hem mesleki eğitim alanının ve teorisinin, hem de mimarlık pratiği alanının birbirinden ayrılmaz şekilde ilişkide olması ve çağın gereklerine beraber yanıt verebilmesi mimarlık dünyasının gelişimi açısından oldukça önemlidir (Akgün Y. , 2019).

Bu çalışmada uygulama ile iç içe projeler ve eğitime bakış açıları incelenecektir. Bu bağlamda yapılan çalışmaların öğrenciyeye kattığı pozitif etkilerden bahsedilecektir. Çalışmanın amacı mesleğe atılım sağlayan mezunların mesleki deneyimi eğitim hayatlarında tamamlamış olmalarının gerekliliğini ön plana çıkarmaktır.

2. İç Mimarlık Eğitiminde Uygulama Süreçleri

Birçok ülkede mezun olduktan sonra meslek deneyim süreci zorunlu tutulmaktadır. Türkiye’de ise mezun olduktan sonra işe başlanması için bir zorunluluk bulunmamaktadır. Bir başka problem ise işverenlerin birçoğu deneyimsiz işçi çalıştırmayacaklarını belirtmektedir. Deneyim kavramını iş hayatında değil eğitim hayatında kazanmak ve bu bilinçte iş dünyasına benimsetmek gerekmektedir.

Eğitim süreci içerisinde ofis ve şantiye olmak üzere iki staj türü zorunlu tutulmuştur. Türkiye’de zorunlu staj uygulaması şantiye stajı 30 iş günü, ofis stajı 30 iş günü olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Staj, bu günkü yapısı itibariyle kuramsal ve uygulamalı derslerde edinilen bilgi ve becerilerin gerçek tasarım, yapım, yönetim ve üretim süreçlerinde pekiştirilmesini ve bu yolla öğrenciye mesleki farkındalığın kazandırılmasını sağlayan bir araç olarak eğitim sistemi içerisinde önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle birçok lisans eğitim modeli içerisinde öğrenci mezuniyet esasları kapsamında staj zorunluluğu bulunmaktadır. Ülkemizdeki mimarlık ve iç mimarlık bölümlerine bakıldığında ise staj zorunluluğunun temel olarak büro ve şantiye olmak üzere iki kısma ayrıldığı, süresinin dünyadaki benzer örneklere göre çok az olduğu, staj komisyonları görev, yetki ve sorumluluklarının çağın gereklerine uygun olmadığı ve üniversitelerin staj konusunda meslek odalarıyla olan ilişkilerinin yok denilebilecek kadar az olduğu görülmektedir. (Yazıcıoğlu, 2014)

Mesleğe uygun eğitim anlayışına dikkat çeken Çevik, Mimarlık ve Eğitim Kurultayında şöyle söylemiştir;

“Sadece tıp fakülteleri bu uygulamanın dışına çıkabilmekte, kendi meslekleri için uygun gördükleri programı takip etmekte, eğitimlerini kendilerine uygun bir zamanda başlatmakta ve sınavlarını da yine kendilerine uygun bir şekilde yapmaktadırlar. Tıp kadar eski bir geçmişi olan mimarlık alanında ise mimarlık okulları kendi mesleklerinin doğasına uygun bir eğitim ve sınav modeli hala oluşturamamış, mühendislik eğitiminin etkileri altında biçimlenmek zorunda kalmıştır (Çevik, 2003).

İç mimarlığın tıp eğitiminde olduğu gibi kendine özgü bir eğitim sistemi olması gerekmektedir. Tıp eğitiminde en önemli hassalardan birinin de pratik olduğu görülmektedir. Mesleğe uygun eğitim anlayışının en iyi örneklerinden biri olma özelliğine sahiptir.

İç mimarlık doğası gereği duyular yolu ile kavranabilen yani pratiklikle iç içe olması gereken bir meslektir. Eğitim aynı zaman da eğitiminin ve eğitilenin birliği ışığında gerçekleşmektedir. Eğitimi bilgi birikimini aktarırken tüm deneyimlerini aktarmakla yetinmemeli aynı zamanda öğrencinin de o deneyimleri yaşamasını, tatbik etmesini sağlamalıdır.

Mimarlık okulları öğrencilerle birlikte tüm öğretim üyelerinin aktif olarak profesyonel mesleki uygulama içinde olacakları yerler olmalıdır. Böylece, öğrenciler pratik yaparak öğrenimlerini zenginleştirirken, öğretim üyeleri gerçek sorunları çözenin zevkini ve mesleki uygulamadan kopmamanın olumlu etkisini yaşama olanağına sahip olacaktır (Çevik, 2003).

Necdet TEYMUR’un Mimarlık ve Eğitim Kurultayı’nda değindiği öğrencilerin birebir içinde bulunduğu sistem, tecrübe ve deneyim katacak bir sistemdir. Malzemeye dokunmak, mekânı deneyimlemek teorik derslerin anlaşılmasını kolaylaştıracaktır.

Tabii dersler, özellikle de stüdyo, zaten çok yoğun, ama öğrencilerimize, örneğin haftada, iki haftada bir, yarım gün de olsa bizzat ellerini kirletecekleri yapı pratiğini neden yaptırmıyoruz? Evet, dersler yoğun ve de en az yarım gün lazım. Tuğla örsün, doğrama yapsın veya çimento karıştırın, yani çok basit tekniklerle uğraşınlar. Fakat bütün bunları dört veya beş yıl olarak hesaplarsak, sonuna doğru da daha sofistike deneyimleri de olabilir. Öğrenci inşaata, şantiyeye götürülüp bizzat yerinde gösterilebiliriz. Dolayısıyla bu görgünün tasarıma da büyük bir katkı vereceğini düşünüyorum (Teymur, 2003).

3. Yurt Dışı Eğitim Süreçleri

1970 yılında gittikçe gelişen ve yayılan içmimarlık mesleği eğitim kalitesini yükseltmek amacıyla bağımsız bir akreditasyon kuruluşu olması gerektiğine karar verilmektedir. İç Tasarım Eğitim Araştırmaları Kurumu (FIDER: Foundation for Interior Design Education Research) kurulmakta ve 1971 yılında ilk kez toplanmaktadır. İç tasarım programlarının kalitesini denetlemek için çeşitli kriterler belirleyen FIDER'in ilk kez 1973 yılında eğitim programlarını akredite etmeye başladığı bilinmektedir. Aynı yıllarda bağımsız bir kuruluş olan Ulusal İç Tasarım Yeterlilik Konseyi (NCIDQ: National Council for Interior Design Qualification) mesleklerini yapmak isteyen iç tasarımcıların yetkinliklerini ölçen bir sınav uygulamaktadır.

Günümüzde hem ülkemizde hem de dünya çapında güzel sanatlar, tasarım ya da mimarlık fakülteleri bünyesinde iç tasarım ve içmimarlık eğitimleri bulunmaktadır. Bu süreçleri tamamlayan bireyler iç tasarımcı ya da içmimar gibi unvanlar almaktadır. İçmimarlık eğitimi, mesleğin sürekli gelişen ve değişen içeriğine ayak uydurması için eğitim kurumları esnek bir yapı sergilemektedir. Farklı programlar arasındaki eğitim kalitesi farklılıklarını en aza indirmek için akreditasyon kurumları çalışmalar yapmaktadır. Örnek olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde CIDA ve Avrupa'da ECIA bu çalışmaları yürütmektedir. CIDA ve ECIA okulların akreditasyon şartlarını ölçmenin yanında akredite olmuş okulların düzenli denetimini ve kalitenin aynı seviyede tutulmasını da sağlamaktadır. Bunun yanında Amerika Birleşik Devletleri'nde her iç tasarımcı akredite olmuş bir eğitim sürecinin ardından mesleğini yapabilmek için mesleki yeterliliğini bir sınavla ispat etmektedir. Bu sınavın sorumluluğu NCIDQ tarafından üstlenilmektedir. (Uluçay, 2011)

4. Uygulamaya Yönelik Çalışmalar

İç Mimarlık Eğitimi 2.Ulusal Kongresinde (Hasırcı,2012) öğrencinin katılımına yönelik bir fikir ortaya koymuştur ve buna yönelik çalışmalardan bahsetmiştir. Bu çalışmaların ilki kullanıcının fikirlerinin öneminin anlaşılmasına yöneliktir. Oyun parkı tasarımına yönelik uygulamalı bir çalışmadır. Proje süreci içerisinde kullanıcının istekleri göz önünde bulundurulmuştur. Bu proje Oyun alanı/ donatıları tasarımına yöneliktir.

İzmir’de Işıkkent Eğitim Kampüsü ile birlikte gerçekleştirilen oyun alanı projesinin en başında öğrencilerle katılımın önemi, yöntemleri, çocuklarla iletişim konusunda çalışılmıştır. Bu proje, İEÜ*, Mimarlık Bölümü’nden Selma Göker Wilson ve Burcak Pasin ile iki bölüm arasında ortak ve katılımcı etkinlik düzenlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Gruptaki 65 M, 75 İMÇT bölüm öğrencisi önce kendi aralarında, daha sonra da 4. Sınıf öğrencileriyle bir araya gelerek bir okul oyun parkı için çevre düzenlemesiyle birlikte bir yapı tasarlamışlardır (Hasırcı, 2012).

Proje sürecinde öğrenciler, çocukların nerede ve nasıl oynadıklarını, nasıl vakit geçirmek istediklerini ve hangi malzeme ve donatıyla oynamayı sevdikleriyle ilgili bilgiler almışlardır. Kullanıcıları yani çocukların ihtiyaçlarını anlamak için gözlemlemeye dayalı değil onları dinlemeye dayalı bir yaklaşıma sahiptirler.

İzmir Ekonomi Üniversitesi tarafından, katılımcı anlayışıyla gerçekleştirilen bir başka projede ise uygulama projesi adı altında mutfak sanatları ve yönetimi bölümü içmimarlık projesi gerçekleştirilmiştir. Bu projede öğrenciler birebir görüşmeler yapmış projenin başlangıcından sonuna kadar içinde bulunmuş ve etkileşim içinde olmuşlardır. Proje sürecinde bir proje yöneticisi, iki üçüncü, iki de dördüncü sınıf öğrencisi yer almıştır. Öğrenciler kullanıcılarla konuşmaya, onların fikirlerini almaya teşvik edilmişlerdir.

Projede bir “konsept” yaratmış, üniversite üst yönetimine sunum yapmış, şirketlerden fiyat almış, uygulama sürecinde işleri takip etmiş, üniversiteden maddi destek de almış ve uygulama sonrasında isimleri mekana yazılarak onore edilmişlerdir. Bu deneyim, projede çalışan öğrenciler için çok değerli olmuş, henüz mezun olmadan tam bir içmimarlık projesi deneyimini yaşama imkânı bulmuşlardır. İzmir Ekonomi Üniversitesi Mutfak Sanatları ve Yönetimi Bölümü’nün iç mimari projesi İzmir Ekonomi Üniversitesi İçmimarlık ve Çevre Tasarımı Bölüm Başkanı ve dört bölüm öğrencisi tarafından tasarlanmıştır (Hasırcı, 2012).

İç Mimarlık Eğitimi 2.Ulusal Kongresinde (Adıgüzel, 2012), mesleki deneyime yönelik çalışmaya değinmiştir. Bu çalışmalardan biri İstanbul Kültür Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü tarafından 2011-12 Güz yarıyılında gerçekleştirilmiştir. Öğrencilere gerçek uygulama projesi verilmiş, kullanıcı ile bire bir iletişim halinde olabilmeleri sağlanmıştır. Gerçek bir uygulama projesi verilmesi ile hedeflenen; öğrencilerin, akademisyen denetiminde mesleki tecrübe kazanmalarını sağlamaktır.

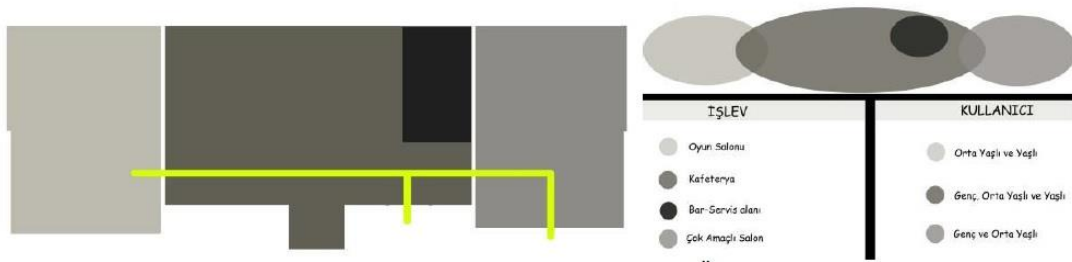
Öğrencilerin konu olarak İstanbul Kadıköy ilçesi Beyaz Köşk Sitesi içinde yer alan “Sosyal Merkez” yapısının iç mekân düzenlemesi, site giriş kapısı tasarımı, havuz tasarımı veya sosyal merkezin bir uzantısı olarak çalışacak açık alan düzenlemesi konularından birini seçmeleri istenmiştir (Şekil 3).

Şekil 1. Proje Alanı Vaziyet Planı (Proje:Samet Küçükbay) (Adıgüzel, 2012)

Bu çalışmada yapının tarihsel, dokusal ve taşıyıcı özelliklerinin korunması, kullanıcı ihtiyaçlarına cevap vermesi ve maliyetin göz önünde bulundurulması gibi başlıklar dikkat edilmesi gereken konular olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin yönetmeliklere ve maliyete bağlı olarak çalışmaları, kullanıcı ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmaları istenmiştir. Tasarım sürecinde malzeme, uygulama ve bütçeyi düşünerek hareket etmeleri istenmiştir. Bu süreç şu şekilde gelişmiştir; İlk hafta öğrencilerin kaynak araştırmaları istenmiştir. İkinci hafta proje yerine gidilmiş kullanıcı beklentileri, projeye ayrılan bütçe ve zaman konusunda bilgiler alınmıştır. Sonraki aşamada edinilen bilgiler doğrultusunda ihtiyaç programları ve plan taslakları oluşturmaları beklenmiştir.

Öğrenciler proje alanını ziyaret ederek kullanıcıların beklenti ve ihtiyaçlarını gözlemlenme, sorgulama ve deneyimle fırsatı bulmuşlardır. Kullanıcı ile birebir iletişime girilmesi sayesinde, öğrenciler kullanıcının beklentilerini karşılayacak bütüncül tasarım anlayışına uygun tasarımlar çözümlenmiştir.

Şekil 2. Kullanıcı Gereksinimleri-Mekân Organizasyonu (Kevser Özcan'a ait proje paftasından alıntı) (Adıgüzel, 2012)

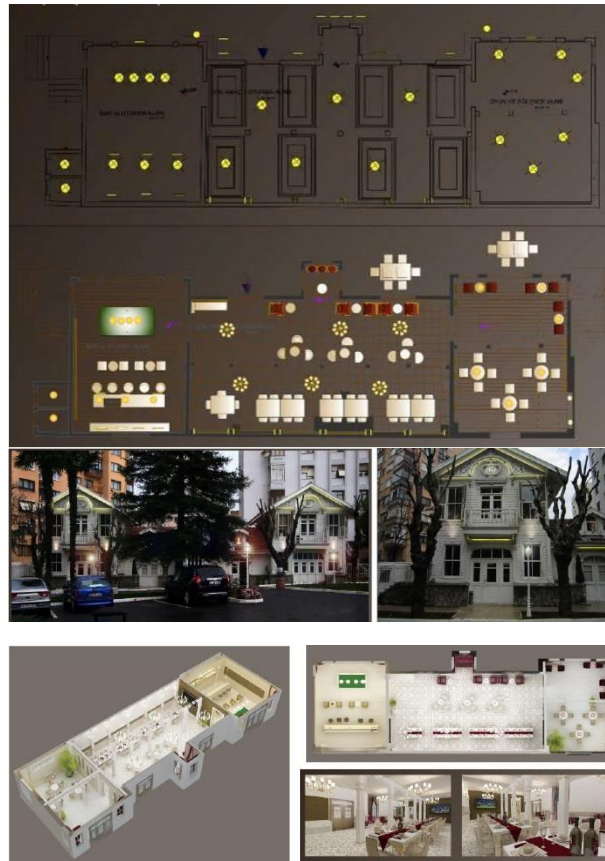
Proje sürecinde üç ara değerlendirme yapılmış ve teslim sonrasında savunma jüri sistemi ile gerçekleştirilmiştir. Jüriye site yöneticisi ve sektörden bir tasarımcı katılmıştır. Başarılı görülen projeler, proje yerinde sergilenmiş ve içlerinden bir projenin gerçekleştirilmesi için kullanıcı grubu tarafından seçilmesi istenmiştir.

Proje alanında yer alan havuz ve yakın çevresine ilişkin alanın çözümünde iklim koşulları göz önünde bulundurulmuş ve fiziksel çevreye uygun esnek kullanım imkânı sağlanmıştır. (Şekil 5).

Şekil 3. Sosyal Merkez İç Mekan Kurgusu-Stil Uygulaması Örneği (Proje:Gülümser Aysal) (Adıgüzel, 2012)

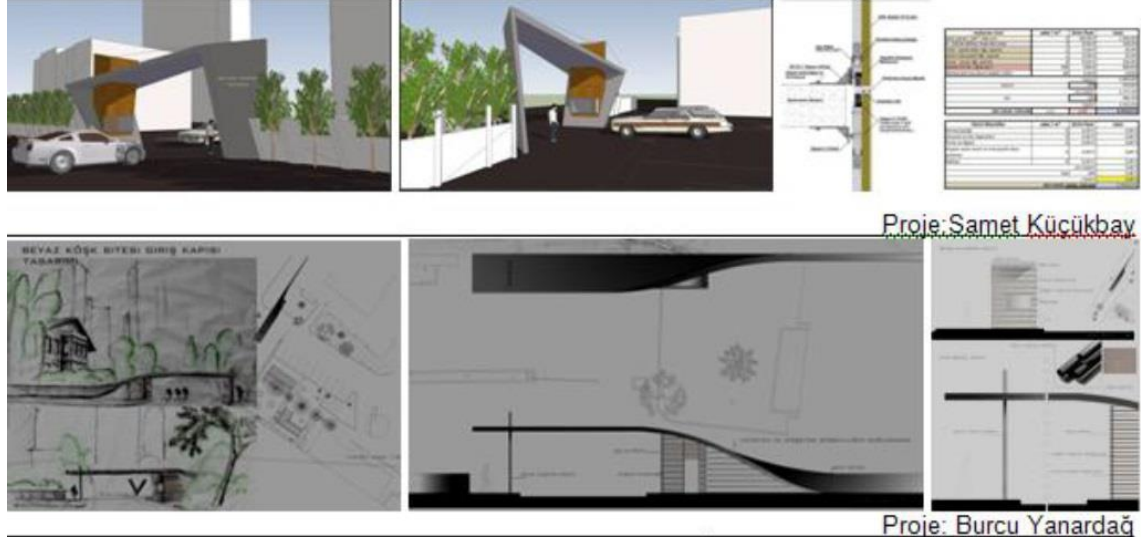
İç mekân çözümünde; fiziksel çevre etkenleri dikkate alınarak akustik, aydınlatma, ısıtma-havalandırma konularına yönelik çalışmalar yapılmıştır. (Şekil 6).

Şekil 4. İç-Dış Mekan Aydınlatma Tasarımı (Proje:Gülümser Aysal) (Adıgüzel, 2012)

Sitenin giriş kapısının, yeterli ölçüde algılanması sağlanmıştır. Tasarım süreci, kaldırım çekme mesafesi, duvar yüksekliği gibi yerel yönetmeliklere bağlı kalınarak gerçekleştirilmiştir. Geliştirilen çözümlerle birlikte; yapım yönetim, malzeme kullanım

olanakları ve maliyet analizleri göz önünde bulundurulmuş ve bu parametrelere bağlı kalmıştır. (Şekil 7).

Şekil 5. Giriş Kapısı Tasarım Örneği (Adıgüzel, 2012)

Tasarım-uygulama birlikteliğinde eş zamanlı olarak yürütülmeye çalışılan 3. sınıf proje stüdyosu çalışmasının sonucunda öğrenciler; Katılımcı tasarım süreciyle eğitim sonrasında karşılaşacakları tasarımcı-işveren ilişkisini deneyimleme fırsatı bulmuşlardır. Farklı kullanıcı grupları ile bir araya gelerek “tasarım ile iletişim” kurulması deneyimini yaşamışlardır. Tasarım sürecinde “maliyet” ve teknik olarak “yapılabilirlik” unsurları ile ilk kez karşılaşarak uygulanabilirlik ve bütçe olanakları içinde tasarım geliştirme deneyimi kazanmışlardır. (Adıgüzel, 2012).

Öğrenciler bu yaklaşımla işveren ve kullanıcı ile birlikte proje yürütme imkânı bulmuşlardır. Bu yaklaşımın pozitif etkisi ise öğrenciler iletişim kurabilme yetisi kazanmışlardır. Öğrenciler uygulama sürecinin içinde bulunarak gözlemler, sorunlara anında müdahale edebilme imkânı bulmuş ve bu sayede tecrübe kazanmışlardır. Yerel yönetmeliklere bağlı kalınarak çalışılması ise; öğrencilerin bazı kısıtlamaların var olduğunu ve bu kısıtlamalara bağlı kalınması gerektiğinin bilincine varmalarını sağlamıştır.

Uygulamalı çalışmalara örnek olarak MEF üniversitesinin tasarlamış olduğu üç, dört haftalık staj sürecinin içeriği;

Tasarla ve Yap Stajlarının iç mekân projeleri İstanbul’daki üç ilköğretim okulunda bu okulların İngilizce eğitimi için mekân ve çok amaçlı salon gereksinimini karşılamak için yürütülmüştür. MEF Üniversitesi tarafından gerçekleştirilen “Tasarla ve Yap” adlı staj yaklaşık on beş kişilik öğrenci grupları ve iki öğretim üyesinin koordinatörlüğünde gerçekleşmektedir. Staj süreci proje alanını ziyaret, kullanıcı beklentilerini öğrenerek proje kapsamının belirlenmesi ile başlamaktadır. Sürecin devamında ise alanda çalışmalar yapılmıştır. Bu projenin süreçleri beş başlık altında anlatılmıştır.

Sosyal ve Mesleki Sorumluluk; Bire bir gerçeklikteki bu uygulamada kullanıcının beklentilerine uygun tasarım yapma anlayışının kavranmasını kolaylaştırmaktadır.

Bütüncül Tasarım ve Uygulama Süreci; Tasarla ve yap projesinde kısa sürede tasarımların gerçeğe dönüşmesi öğrencilerin çalışmaya olan hevesini artırmaktadır. Tasarım ve uygulama süreçlerini eş zamanlı yaşamak bütüncül yaklaşıma ve gerçekçiliğe bir adım daha yaklaştırmaktadır. Tasarım fikirleri soyuttur fakat uygulama ile bu fikirler somutlaşmaktadır. Öğrenciler zihinlerindeki fikirlerin gerçekte uygulanabilir olup olmadığını kısa sürede kavrama imkânı bulmaktadır.

Şekil 6. Tasarım süreci, Tasarla ve Yap! 2016 Güney Kıldiran İlkokulu Çok Amaçlı Oda'nın imalat sürecinde çekilmiş fotoğraflar. (Sezgin, 2019)

Tasarım- uygulama süreci ve aktörleri; Bu süreçte işveren, yüklenici ve öğrenci birlikteliği sağlanarak uyum içerisinde çalışma yetisi kazandırılmaktadır. Bu uygulamayla tasarımın kullanıcıya uygun olup olmadığını kavramak çok daha anlaşılır olmaktadır. Aynı zamanda bu yaklaşım iç mimarlık öğrencilerinin profesyonel yaşamlarında içinde bulunacakları tasarım ve şantiye süreçlerinin eğitim hayatlarının başında deneyimlemelerini sağlamaktadır.

Malzeme ve detay bilgisi; Uygulama sürecinin içerisinde bulunmak hangi malzemenin nerede ve nasıl kullanıldığını kavrama yetisi kazandırmaktadır. İmalat aşamasını görerek, detay konusunun da bu süreç içinde daha net anlaşılacağı düşünülmektedir.

Tasarla ve Yap! stajının bu öğrenim sürecine en büyük katkısı temel malzeme bilgisi verirken malzeme ve detay ilişkisinin tüm imalat boyunca gözlemlenmesini sağlaması. Öğrenciler böylelikle uygulama sürecinin de detay tasarımının parçası olduğu görebiliyorlar (Sezgin, 2019).

İnşa süreci deneyimi ve akademinin kritiği; Bu süreçte öğrencilerin alanda bulunarak inşa sürecini gözlemlemesi ve gerektiğinde inşa sürecine katkıda bulunması sağlanmıştır. Öğrencilere ustalarla ve işverenle birlikte çalışma yetisi kazandırılmış ve meslek aidiyeti kavramını çok net kavramışlardır.

Eğitimin temelini oluşturan tasarım stüdyosu teorik yönü güçlü akademik bir jargon ile yapılan tartışmalar üzerinden ilerliyor. Öğrenciler için dolaylı ya da doğrudan, ustalık profesyonel olmak ya da yapıcı tasarımcı arasında bir ayırım ve bu karşıtlık içinde iç mimarın yeri belirgin biçimde eğitim sırasında ortaya çıkıyor. Öğrencilerin çoğunluğunun yapı ustalığına yabancılığı, profesyonel meslek kimliği ve ustalık arasındaki karşıtlığı keskin bir şekilde benimsemelerine yol açıyor. Proje konusu olarak ilköğretim okullarında 60m²'nin altındaki mekânlar seçilmesi öğrenciler için bütün olarak kavranabilir büyüklükte ve ayrıntıda ancak tamamlandığında tam bir iç mimari mekân tasarlama olanağı sağlıyor (Sezgin, 2019).

Şekil 7. İnşa süreci ve deneyimi. (Sezgin, 2019)

Tasarla ve yap süreci sonunda öğrenciler malzeme ve detay bilgisi, kullanıcı ve işverenle iletişim kurma ve tasarıma bütüncül bakabilme yetisi kazanmışlardır. Öğrenciler uygulama sürecindeki sorunlara anında müdahale edebilme olanağı bulmuşlardır.

Görüldüğü üzere pratik yaklaşıma örnek olabilecek bazı uygulamalar bulunmaktadır. Bu örnekler çoğaltılabilir. Fakat buradaki eksiklik bu uygulamanın sınırlı öğrencilerle yapılmasıdır. Katılım, pratik, alanda öğrenim vb. bu deneyimi tüm öğrencilerin yaşaması gerekmektedir. Bu yaklaşımı bir gereklilik olarak görmek ve eğitimin bir parçası haline getirmek gerekmektedir.

5. DEĞERLENDİRME

Meslek pratiği edinilebilmesi için fikirler sunulmuş ve çözümler aranmıştır. Eğitimin sadece kurumlarda veriliyor olması meslek hayatına yönelik sıkıntılar doğurmaktadır. Birçok ülkede mezun olduktan sonra mesleki yeterlilik için süre belirlenmiştir. Fakat bizim ülkemizde mezun olduktan hemen sonra çalışma yetkimiz bulunmaktadır. Bu durum hatalara sebebiyet vermektedir. Çözümü için eğitim sürecinde öğrencinin meslek hayatına atıldığına tam tecrübeye sahip olması gerekmektedir. Tecrübe edinebilmesi için pratik konusunda alanda çalışmalar yapmalı ve bu çalışmaların bire bir içinde bulunmalıdır. Eğitim sürecinde zorunlu staj süresinin artırılması ve stajlarda öğrencinin donanımını sağlamaya yönelik çalışmaların artırılması öğrencinin daha verimli olmasını sağlayacaktır. Bu durum için; eğitim sürecinde bir proje yöneticisi eşliğinde örneğin on kişilik gruplarla bire bir meslekle örtüşen gerçeklikte çalışmalar yapılması önerilmektedir. Örneğin bir konut projesi ele alınacak bu proje on öğrenci ve bir proje yöneticisi eşliğinde projenin tasarımından uygulamasına kadar bütün adımları gerçekleştirilecektir. Kullanıcı ile bire bir görüşecek beklentilerini öğrenecek, mekânın rölevesini alacak, metraj hesaplayacak, malzeme seçecek, fiyat teklifi alacak, fiyatlandırma yapacak, uygulama kısmında da başında duracaktır. Bunun gibi mesleğe dair bütün adımları gerçekleştirip tecrübe kazanacaktır. Bu yaklaşımla proje yöneticisinin eşliğinde doğruyu yanlış da en iyi şekilde öğrenecektir. Bu çalışmayı gerek alanda, gerek stüdyo ortamında, gerek malzeme seçimi ve fiyat alımı için piyasada sürdürerek interaktif bir çalışma sağlanacaktır. Mezun olduktan sonra tecrübe bekleyen işverenlerin de, kullanıcıların da bu beklentisini karşılamış olacaktır. Aynı zamanda mekânı algılayacak, malzemeyi tanıyacak, kullanıcı beklentileri doğrultusunda çalışmayı daha iyi kavrayacaktır. Sorumluluk almayı öğrenecektir. Proje yöneticisiyle birlikte alanda çalışmak da öğrenciye sorunlara anında müdahale edebilme yetisi kazandıracaktır. Bu yaklaşımın gerçekleşmesi son derece önemlidir. Eğitimde sorunların çözümü için pratik bilginin yerinin artırılması ön görülmektedir. Kurumların ve kuruluşların bu yaklaşıma destek olmaları ve eğitimi ileriye taşımaları meslek pratiğini artıracaktır. Gelişim sağlanabilmesi için uygulamaya yönelik bire bir içinde bulunulan ortamlar sağlanmalıdır. Böylece tecrübe gücü artacaktır. İç mimarlıkta da mesleğe uygun yapı oluşturulmalıdır. Bu sistemin hayata geçirilmesi öğrencinin anlama kabiliyetini, deneyim gücünü artıracaktır. Tasarım sürecini kolaylaştıracaktır.

Bir başka sorun ise İç mimarlık odası ile eğitim kurumlarının bağlarının kopuk olmasıdır. Sorunların tespiti ve çözümü için İç Mimarlık Odasının, eğitim kurumunun ve öğrencilerin iç içe olması gerekmektedir. Gerek eğitim kurumlarında gerekse iç mimarlık odasının belirlemiş olduğu alanlarda sık sık toplantılar düzenlenmeli ve uygulamalı çalışmalara imkân tanıyacak ortamlar oluşturulmalıdır.

6. SONUÇ

Araştırmanın temelinde eğitimde pratiğin ne derece önemli olduğunun önemine, eğitim alanında yapılan çalışmalara, yeterliliklerine, sorunlara çözüm olup olmadıkları konusuna değinilmiştir. Meslek hayatına geçişte sorunlarla karşılaşılacağına, tecrübe

edinebilmek için proje yöneticisi ile birlikte alanda çalışmalar yapılması gerektiğine düşünülmüştür. Pratiğe dayalı eğitim sistemi öğrencinin projeyi algılamasını ve uygulamasını kolaylaştıracaktır. Kullanıcı ve işveren ile uyum sürecinde de daha başarılı olacaktır.

İç mimarlığın kendi bünyesine uygun eğitim anlayışının olması gerekmektedir. Eğitim kapsamı içerisinde gerçekçilik ilke edinildiği takdirde mesleğinde uzman kişiler yetiştirileceği düşünülmektedir.

Kaynaklar

Adıgüzel, K. (2012). Tasarım-Uygulama Kesitinde İç Mimarlık Proje Stüdyosu. İç Mimarlık Eğitimi 2. Ulusal Kongresi. İstanbul.

Akgün, O. (2008). Gats Sürecinde Mimarlık Eğitimi Ve Hizmetinin Değerlendirilmesi. s. 13.

Akgün, Y. (2019, 03). Bütünleş-ik Mimarlık Eğitimi ve Pratiği. Ege Mimarlık.

Çevik, A. (2003). Mimarlık Ve Eğitim Kurultayı -2. İstanbul: Tmmob Mimarlar Odası.

Derya ADIGÜZEL, R. K. (2012). Tasarım-Uygulama Kesitinde İç Mimarlık Proje Stüdyosu. İç Mimarlık Eğitimi 2. Ulusal Kongresi. İstanbul.

Hasırcı, D. (2012). Katılımcı Tasarım, Katılımcı Eğitim. İÇMEK / İçmimarlık Eğitimi 2. Ulusal Kongresi, (s. 37-38). İSTANBUL.

Ozluoglu, L. (2019, 03). <https://www.hotcourses-turkey.com/study-in-the-uk/subject-guides/ingilterede-mimarlik-egitimi/>. [https://www.hotcourses-turkey.com/study-in-the-uk/subject-guides/ingilterede-mimarlik-egitimi/](https://www.hotcourses-turkey.com/:https://www.hotcourses-turkey.com/study-in-the-uk/subject-guides/ingilterede-mimarlik-egitimi/) adresinden alındı

Sezgin, A. (2019). İç Mimarlık Eğitiminde Tasarla-Yap Stüdyosu Deneyimi. İçmimar Dergi 29. Sayı, 20-36.

Teymur, N. (2003). Mimarlık Ve Eğitim Kurultayı 2. İstanbul: MİMARLAR ODASI.

Uluçay, N. Ö. (2011). Türkiye'deki İçmimarlık Eğitimi: Eğitim Süreci, Farklı Eğitim Programları ve Uluslararası İçmimarlık Ölçütlerine Göre Programların Değerlendirilmesi. Researchgate.

Yazıcıoğlu, A. K. (2014, 6). Mimarlık Ve İç Mimarlık Eğitiminde Zorunlu Staj Sisteminin Yeniden Yapılandırılmasına Yönelik Bir Model.